Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Cena posamezni številki Din 1·50.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII. Telefon št. 552. LJUBLJANA, dne 30. septembra 1924. Telefon št. 552. ŠTEV. 116.

Ljubljanski velesejm.

Kdor je obiskal naš letošnji velesejm, naj si bo to industrijalec, trgovec, obrtnik ali tudi kogar je gnala na sejmišče samo navadna radovednost, vsak se je že pri površnem pregledu razstavnih prostorov in pri pogledu na vsakdanje vrvenje na sejmišču lahko prepričal, da je letošnja prireditev v vsakem oziru daleč prekosila vse tri prejšnje. Tudi ni treba onemu, ki je semenj sam obiskal, prav nobene statistike za kalkulacijo gmotnega uspeha, kajti ako je bil lanskoletni semenj aktiven, morajo biti letos pri neprimerno večjem obisku aktiva še večja. Do tega prepričanja je moral priti vsakdo in zato nas ni malo presenetila vest, ki jo je priobčila najpreje »Prager Presse«, a za njo »Narodny Listy«, da je imel letošnji ljubljanski velesejem ogromen deficit in da drugo leto ne bo več našega sejma v Ljubljani, marveč da bosta odslej vzorčna sejma samo v Beogradu in Zagrebu.

Tendenca te vesti je prozorna in tudi ne bi bilo težko uganiti odkod prihaja, toda nimamo namena, da ugotovimo krivca, ugotoviti hočemo le to, da je vest brez vsake stvarne podlage, da je popolnoma izmišljena, pri čemer se moramo samo čuditi, da sta jo priobčila dva lista, ki slovita kot zelo resna in sta navadno o naših gospodarskih razmerah dobro informirana. Menimo, da priobčitev takih vesti, in naj si bo to iz neinformiranosti ali iz katerega drugega namena, lista posebno ne priporoča!

O likvidaciji ljubljanskega velesejma ni bilo govora in niti ne more biti govora! Ne gmotni oziri, katerih niso prireditelji velesejma sami nikdar iskali, ampak gospodarski momenti zahtevajo, da postane velesejm pri nas stalna institucija. Ako smo mogoče pri prvem ali še tudi pri drugem velesejmu dvomili, ali se bo moglo vzdržati to institucijo dolgo časa na višku, ki bo odgovarjal naši gospodarski in kulturni razvojni stopnji, se je moral vsakdo že pri tretjem velesejmu prepričati, da se je iz skromnega, a na solidni in reelni bazi zasnovanega početka razvila prireditev, ki je na obsežnosti in važnosti v tretjem letu svojega obstanka znatno pridobila in katero smo letos videli že kot impozantno gospodarsko revijo — lahko rečemo — celokupne Jugoslavije.

Ta revija se mora pri nas vsako leto ponavljati, ker nam je iz narodnogospodarskih ozirov potrebna in ker smo na njo ponosni. Velesejem nam nudi najlepšo priliko, da smemo pokazati pred tujimi očmi izdelke naše podjetnosti in žilavosti, pokazati pa smemo tako tudi najlepše našo moč. V inozemskih listih smo čitali o našem velesejmu laskave ocene, ki so morale v vsakem dobrem patriotu vzbuditi čut ponosa, ki so morale navdahniti tudi pesimiste z najlepšimi perspektivami za bodočnost naše države in ki so v znatni meri tudi pripomogle, da se na našo državo gleda sedaj z drugimi očmi, nego je bilo to še pred leti. Mislimo, da ne precenjujemo važnosti velesejma, ako mu pripisujemo tako velik upliv na sodbo inozemstva o naši gospodarski moči. Kdor ima priliko govoriti z zastopniki inozemskih gospodarskih krogov se o tem prav lahko prepriča!

Kakor smo slišali, se je letos že ob zaključitvi velesejma prijavil velik del razstavljalcev in si že sedaj zasigural razstavne prostore za drugo leto, kar se ni zgodilo še nikdar preje. To ni samo dokaz za to, da so bili razstavljalci z uspehi letošnjega velesejma zadovoljni, ampak nam najlepše že v naprej kaže, da bo imel tudi prihodnjeletni velesejem najboljši uspeh.

Tudi se bo drugo leto slika, ki jo nudi velesejem o našem gospodarstvu znatno izpopolnila s tem, da se bo vršila, kakor je to sklenila na svoji zadnji seji Zveza obrtnih zadrug, v okviru velesejma velika obrtniška razstava.

Že samo to nudi zadostno jamstvo, da se bo vršil drugo leto velesejem v še večjem obsegu nego do sedaj in da je razširjenje vesti, kakor smo jih čitali v goriimenovanih čeških listih, uprav nesmiselno.

Prepričani smo, da bo češkoslovaški generalni konzul g. dr. O. Beneš podvzel vse potrebne korake, da se priobčitev takih neutemeljenih vesti, ki so naperjene proti našemu velesejmu, v časopisih bratske republike prepreči.

Centralna razdeljevalnica vagonov o pomanjkanju vagonov v Sloveniji.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je ponovno opozarjala vse merodajne faktorje na občutno škodo, ki jo povzroča vedno večje pomanjkanje vagonov za prevoz industrijskih surovin, lesa, poljskih pridelkov i. t. d.

Na svoje številne vloge in brzojave, da se potrebno ukrene, da bo v Sloveniji vsaj za najnujnejše potrebe zadosti vagonov na razpolago, je prejela te dni od centralne razdeljevalnice vagonov nastopni odgovor:

»Delni zastoj v dostavljanju praznih odkritih voz za področje ljubljanskega ravnateljstva je povzročil izvanredno jak prevoz sladkorne pese na področju beograjskega, subotiškega in zagrebškega železniškega ravnateljstva. Naše železnice morajo v ti jesenski dobi dostaviti in prevoziti gotovo preko 90.000 vozov sladkorne pese, vsega skupaj je namreč prijavljeno nad 100.000 voz. Razven te sezonske robe se stavijo na naše železnice izvanredne zahteve od strani premogokopov in drugih rudnikov, glede pretovore v Srbiji, Bos. Brodu in na področju zagrebškega ravnateljstva, dalje glede prevoza lesa in drv za ladje na Sušaku. Da se omili pomanjkanje odkritih voz, kakor tudi, da se čim večje število voz dopremlja za področje ljubljanskega železniškega ravnateljstva, je odrejeno:

1. Da se odkriti vozovi dostavljajo sorazmerno s prijavljeno potrebo na vseh progah naših železnic in strogo v soglasju z obstoječimi predpisi;

2. da se pokriva potreba na odprtih vozovih za utovarjenje sladkorne pese samo s 50%;

3. da se za prevoz sladkorne pese dostavljajo v čim večji meri pokriti vozovi;

4. da se potreba za prevoz goriva (drv) pokriva samo s 25%.

Nadalje sta ravnateljstvi v Ljubljani in Zagrebu pooblaščeni, da moreta v smislu predpisov mednarodnega vozovnega pravilnika zahtevati na uslugo odkrite vozove od sosednih tujih železniških uprav. Generalna direkcija je istočasno naprosila v poštev prihajajoče železniške uprave, da zahtevam ljubljanskega in zagrebškega ravnateljstva po možnosti ustrežejo v polni meri.

Za ublažitev pomanjkanja na odkritih vozovih je naša železniška uprava ukrenila vse, kar je v danih prilikah ukreniti mogoče in bo tudi nadalje podvzemala vse mere, ki jih bo smatrala za potrebne, da se prepreči, odnosno omili sedanje pomanjkanje voz.

Prodaja in uvoz kisove kisline.

V štev. 87. Uradnega lista z dne 17. septembra t. l. je priobčena odločba namestnika ministra za narodno zdravje, ki slove:

1. Koncentrirana kisova kislina v koncentraciji, močnejši od 15%, se mora smatrati za strup in zato jo smejo imeti v zalogi in razpečavati ali uvažati iz inozemstva samo oni, ki imajo za to posebno dovoljenje.

2. Po trgovinah za življenske potrebščine in malim prodajalcem je vobče prepovedano prodajati to kislino, najsi bi imela kakršenkoli naziv (esenca, ekstrakt itd.).

3. Proizvajanje in prodajanje te kisline za industrijske namene uredi pristojno ministrstvo.

Ta odločba pomeni hud udarec tako za vse one številne veletrgovce in trgovce na drobno, ki se pečajo s prodajo kisove kisline, kakor tudi za vse one konsumente, posebno mest, trgov in delavskih centrov, ki si za svoje gospodinjstvo delajo kis iz esence, ki jo kupujejo pri svojem trgovcu.

Dejansko so prodajali doslej po mestih in po deželi kisovo kislino trgovci z mešanim, kolonijalnim in specerijskim blagom, ne da bi bila kakršnakoli oblast od njih zahtevala, da se izkažejo s potrebnim dovolilom. Držali so se le predpisov glede načina prodaje in transporta. Hranili so kislino v specijelnih steklenicah, označenih s primernim napisom, da je bila vsaka zamenjava nemogoča. Stranke so poučili, v kakem razmerju je treba kislino razredčiti z vodo in ustreženo je bilo tako trgovcu kakor strankam, ki so si mogle po najkrajši poti nabaviti esenco in si jo pripraviti po svojem ukusu na najcenejši način. Javna varnost je tudi prišla povsem na svoj račun, ker za vsako najnavadnejšo kuharico ni pomenilo prav nikake umetnosti, zmešati esenco s toliko in toliko deli vode. Nesreč pa tudi ni povzročila esenca, če je kdo ni pil naravnost namenoma.

Iz kisove kisline pripravljenega kisa se pri nas konsumira ogromne količine, ker strankam konvenira i cena i okus. Vinski ali sadni kis se dostikrat v primerni kvaliteti niti ne da dobiti.

Po novih predpisih se smatra kisova esenca, ki ima več kot 15%, za strup in bi moral vsakdo, kdor hoče dobiti pravico za prodajo, dokazati, da je dovršil nižjo srednjo ali kako tej enakovredno strokovno šolo, odnosno da si je pridobil zadostne znanosti o strupih in prometu s strupi na kak drug način, posebno z daljšim službovanjem v kaki trgovini s strupi in strupenimi drogami. Tega dokaza mnogo trgovcev, ki prodajajo kisovo kislino, ne bo moglo doprinesti. V praksi bi vedlo to do tega, da bodo številni konsumenti kisa iz kisove esence morali k lekarnarju ali k drogistu, ki ima koncesijo za prodajo strupov, če bodo hoteli sami delati kis iz esence. Trgovcem, ki imajo velike zaloge kisove kisline, se utegne na podlagi gori citirane naredbe pripetiti, da teh zalog sploh ne bodo mogli prodati, ali pa da se jim celo zaplenijo.

Potrebam konsuma in interesom trgovine tako nasprotujoča določba namestnika ministra za narodno zdravje se mora takoj ukiniti.

Zastrupljenja ali opekline s kisovo esenco so zelo redke, in kar jih je, se izvrše skoro vedno naravnost zavestno in ne po nesreči, tako da iz javnih varnostnih ozirov ni nikake potrebe za toliko strogost. Končno se je tem bolj čuditi, da se je zdravstvena oblast obrnila ravno proti prodajalcem kisove kisline, ki služi za pripravo neobhodno potrebnega sredstva za ljudsko prehrano. Koliko ljudi uničuje alkohol! Po Gorenjskem in tudi drugod se prodaja ljudstvu čisti špirit, ki ga potem mešajo z vodo za takozvano špiritovo žganje. Mnogo več nevarnosti je in to ravno pri zavživalcih alkohola, da se ponesrečijo, ako pomotoma zavžijejo nerazredčen špirit, kar se često pripeti. In vendar zdravstvena oblast ne smatra za potrebno, da bi proglasila špirit za strup.

Če se že hočejo staviti kake posebne odredbe za prodajo kisove kisline, naj se predpiše trgovcem le, da točno označijo posode za to esenco, da bo vsaka zamenjava nemogoča, stranke pa da imajo točno poučiti, kako je treba postopati pri razredčenju. Vsaka druga obtežitev prodaje kisove esence je nepotrebna in nesmiselna.

Plenarna seja Odbora Zveze industrijcev.

(Konec.)

VII. Državne dobave.

G. J. B. Pollak izvaja, da je sistem licitacij, kakršne zahteva Zakon o državnem računovodstvu, stvarno pogrešen, ker ne upošteva velike diference v kvaliteti ponudene robe. Vsled tega kupuje država mnogokrat malovredno robo, celo v inozemstvu. Zato je govornik že stavil predlog na Odbor za državne dobave, da se naj licitacije nadomestijo z razpisom, ki pritegne v konkurenco domače producente po njih kapaciteti. Pri velikih dobavah naj bi se cene, na primer v trimesečnih presledkih, določale v skladu z oficijelnimi podatki Trgovskih komor in borz.

Dosedaj se je dogajalo, da so prejemali dobavitelji namesto plačila v gotovini bone, tekoče na pol leta ali celo na eno leto. Teh bonov niso eskontirale naše banke, ker je eskont odklonila Narodna banka sama. Tako postopanje oškoduje industrijo povsem neupravičeno. Konferenca v Beogradu mora ta gravamina iznesti na merodajnem mestu in doseči pravilno postopanje pri oddaji državnih dobav ter pravilni način plačevanja.

Odbor sklene, da se industrija v Sloveniji udeleži napovedane beograjske konference po predstavnikih poglavitnih strok. Svojo udeležbo priglasijo gg.: A. Gassner, P. Kozina, A. Krejči, A. Kriznič (neobvezno), dr. V. Megler, K. Noot, J. B. Pollak, dr. Rekar, R. Skubec, A. Westen in dr. Windischer. Nadalje delegira Zveza industrijcev tajnika ing. M. Šukljeta.

V kolikor niso v tej delegaciji zastopane vse stroke naše industrije, se pričakujejo še nadaljnje prijave na udeležbo.

Dan odhoda odnosno dan predkonference v Beogradu ter čas in kraj beograjske konference se naznani vsem udeležencem nujnim potom, čim dospe obvestilo iz Beograda.

4. Predlogi in slučajnosti.

G. A. Kajfež navaja, da je ministrstvo socialne politike z aktom E. R. Br. 8064 od 9. septembra 1924 razpisalo dobavo 8000 m sukna z dobavnim rokom 12 dni. S takim kratkim rokom se izključujejo od dobave domače tvornice, ker traja mesec dni, preden se volna predela v finalni produkt. Predlaga, da Zveza industrijcev opozori ministrstvo za socialno politiko na neprikladnost takega razpisa.

Podpredsednik g. D. Hribar naznanja, da je dnevni red izčrpan in se zahvaljuje gospodom na sodelovanju. Posebno zahvalo izreka gospodu velikemu županu T. Špornu, ki je z zanimanjem sledil razpravam.

Gospod veliki župan izraža svoje zadovoljstvo, da je mogel prisostvovati tako informativni seji in se zahvaljuje za vabilo in za prijazen sprejem.

Podpredsednik g. Dragotin Hribar je nato zaključil sejo ob 13. uri 30 minut.

Obveznost osebe, ki nima zmožnosti sklepati veljavne pogodbe.

Toženec je bil po m-skem okrajnem sodišču postavljen leta 1922. za upravitelja zapuščine svojega strica. Maja meseca 1923 se je obrnil do tožitelja, ki biva v sosednjem sodnem okraju P., se mu predstavil kot upravitelj stričeve zapuščine, katere glavni dedič da je, in ga prosil posojila, češ, da ima stroške za zapuščino, notarja i. dr. Tožitelj je poizvedel pri m-skem notarju K-ju, ki je bil sodni komisar za to zapuščino, da je toženec res zapuščinski upravitelj ter mu je na to od 7. do 30. maja posodil več zneskov, skupaj 22.500 Din, med njimi predzadnjega, 7500 Din, dne 23. maja, a zadnjega, 3000 Din, dne 30. maja.

Ko ga je tožitelj prijel za povračilo, je med drugim prigovarjal, da so vse te posojilne pogodbe neveljavne, češ, da ni imel v maju 1923 več opravilne sposobnosti. Skliceval se je na to, da ga je po zahtevi njegove soproge okrajno sodišče v P. s sklepom z dne 14. aprila 1923, L. 2-23-5, omejeno preklicalo radi pijanstva in mu postavilo za pomočnika lastno ženo, ki pa ni sodelovala, ko je jemal vtoževana posojila, in tako on ni bil več upravičen sprejemati denar in nesposoben obvezati se. Preklicni sklep je bil tožencu vročen dne 20. aprila 1923. Objavljen je bil preklic v Uradnem listu 25. maja. Zapuščinski komisar m-ski notar K. je ta sklep sprejel 23. maja, in je na to m-sko okrajno sodišče tožence razrešilo upraviteljstva stričeve zapuščine. Dočim trdi toženec, da je bilo na kraju tožiteljevega bivališča splošno znano, da je preklican radi pijanstva, tožitelj to zanika. Čul je šele 30. maja o tem preklicu in se je s pismom 2. junija obrnil do notarja K-ja za pojasnilo, ki mu je potrdil, da je toženec res omejeno preklican.

Ker toženec zoper preklicni sklep ni upotrebil nikakih pravnih lekov, je stopil sklep 10. aprila v veljavo in od tega časa dalje toženec ni bil več zmožen, da sklepa pogodbe brez sodelovanja svojega pomočnika. Iz naslova posojila torej tožba ni bila utemeljena, ker so vse te posamezne posojilne pogodbe pravno neveljavne.

Vendar ustanavlja § 866. obč. drž. zak. izjemo. Sicer ne v tem zmislu, da bi v izjemnih primerih pogodbe, katere je sklenila za pogodbe nesposobna oseba, vendarle bile veljavne, — kaj takega ni mogoče. Pač pa v tem zmsilu, da je sopogodniku obvezana za zadoščenje, t. j. popolno odškodnino oseba, ki se zvijačno izdaja, da je zmožna sklepati pogodbe, in na ta način prevari drugo osebo, ki o tem ni lahko mogla poizvedeti. Potrebno je torej dvoje, da more sopogodnik terjati popolno odškodnino od take osebe: treba, da ga je ta oseba zvijačno zapeljala v zmoto, da je za pogodbe sposobna, a tudi na njegovi strani je treba, da se v tem zmislu ni mogel lahko prepričati.

Iz tega naslova pa se je ugodilo tožbenemu zahtevku, izvzemši zadnji znesek 3000 Din, posojen dne 30. maja, in to iz sledečih razlogov:

Po razmerah posameznega primera je presojati, kdaj je podan prvi pogoj § 866. obč. drž. zak., namreč zvijačna trditev koga, da je sposoben sklepati pogodbe. V navzočnem primeru je toženec polnoletn, niti ni po ugotovljenem stvarnem položaju sicer dajalo osebno njegovo stanje ali ponašanje povoda za pomisleke zoper njegovo sposobnost. Ko pa potem toženec tožitelju ni le kratkomalo zamolčal, da je zaradi pijanstva omejeno preklican, nego se mu je tudi predstavil kot upravitelj stričeve zapuščine in mu izvabil vsa posojila, lažnjivo se sklicujoč baš na izdatke ob tem poslu, je v omenjenih navedbah po pravici videti zvijačno postopanje spričo tega, da postavlja sodišče zapuščinskega upravitelja, a poverja ta posel le samopravnim in zanesljivim osebam.

Drugi pogoj za uporabo § 866. obč. drž. zak. bi bil, da tožitelj ni mogel lahko poizvedeti, da je toženec omejeno preklican. Obe spodnji stopnji smatrata za podan tudi ta pogoj z ozirom na to, da so imele zadovoljiv uspeh pred prvim posojilom z dne 7. maja po tožitelju opravljene poizvedbe pri notarju v M., ki mu je bila kot sodnemu komisarju poverjena zapuščinska obravnava za toženčevim stricom. Toda to ne velja za zadnje posojilo 3000 Din z dne 30. maja.

Po § 67., 2. odstavku preklicnega reda je vsak preklic nemudoma javno razglasiti, čim stopi dotični sodni sklep v veljavo. § 3. naredbe just. ministrstva od 14. julija 1916, naredbenika št. 24, določa način te razglasitve. Razglasitev služi namenu, da prebivalstvo izve o preklicu in ga upošteva, a je domnevati, da je z razglasitvijo temu namenu tudi ustreženo. V navzočnem primeru ni podrobno ugotovljeno, kje povsod in kdaj je bil preklic razglašen. Vendar zadoščajo za zanesljivo presojo stvari že sledeče ugotovitve. Preklican je bil toženec pri okrajnem sodišču v P., dočim biva tožitelj v sodnem okraju M. S to krajevno razdaljo so bile tožitelju poizvedbe v istini otežene. Bil pa je m-ski notar o toženčevem preklicu uradno obveščen 23. maja; prej ni vedel o njem. Nesporno je dalje, da je bil toženec šele po tem času razrešen po m-skem sodišču upraviteljstva stričeve zapuščine. Tudi ni prezreti, da soupravitelj te zapuščine T. še okoli 22. maja takisto ni imel pomiselkov zoper toženčevo osebo. Lahko se slednjič še omeni, da je bil preklic razglašen v Uradnem listu dne 25. maja.

Potemtakem se do dne 23. maja pač mora reči, da tožitelj ni mogel lahko poizvedeti za preklic. Drugače pa je po tem dnevu. Tožitelj je po svojih lastnih navedbah dal tožencu 3000 dinarjev še po tem dnevu in sicer 30. maja. Tega dne pa je bila tožitelju dana lahka možnost, da poizve za preklic bodisi iz uradnega lista, bodisi pri notarju, kjer si je bil prvič poiskal informacije. Niti ni izključeno, da je dejansko vedel o preklicu še pred tem zadnjim plačilom; kajti v pravdi je sam navajal, da je za preklic izvedel ravno dne 30. maja.

Glede zneska 3000 Din, izplačanega tožencu dne 30. maja, torej ne obstoja ta drugi pogoj § 866. obč. drž. zak. Zato ni bilo moči obsoditi toženca, da plača tudi ta znesek tožitelju. Pripomniti bi le še bilo, da je predlagani dokaz po spisih okrajnega sodišča v P. v tem, da je že pred prvim posojilom bilo na kraju tožiteljevega stanovališča splošno znano, da je toženec preklican, tako glede dokazila kakor glede dokaznega predmeta prenedoločen, da bi se mogel upoštevati.

Tako torej dobi tožitelj samo 22.500 dinarjev od toženca nazaj. rst.

Josip Podbregar, višji revident drž. žel. v p.:

Železniške blagovne tarife s posebnim ozirom na našo trgovino in industrijo.

(Nadaljevanje.)

Ker je železnica glasom obratnega pravilnika § 70, 1) zavezana povrniti preveč plačano voznino, kakor je tudi stranka glasom istega paragrafa zavezana, da doplača železnici premalo računano vozarino, je jasno, da je za trgovca in industrijalca velike važnosti, da ima na razpolago tariferja. Rok za vložitev reklamacije je eno leto po plačilu vozarine:

Ta paragraf se glasi:

§ 70.

Pravice zaradi nepravilnega zaračunanja vozarine.

» 1. Ako so se vrinile napake pri preračunanju vozarine ali pristojbin, ali ob uporabi tarife (vštevši to, če se ni pazilo na dotične predpise § 67 (katerega bom še pozneje citiral), je treba doplačati, kar se je premalo terjalo, in vrniti, kar se je preveč pobralo. Zavezanca ali upravičenca je nemudoma obvestiti.«

Pa ne samo z ozirom na preračunavanje tovornih listov je važno, da ima vsak trgovec in industrijalec tariferja na razpolago, nič manj važno je tudi dejstvo, da dobi trgovec (industrijalec) od tariferja vse mogoče informacije, tikajoč se železniških transportov. Tarifer mu izračuna različne vozarine, katere potrebuje trgovec za svoje kalkulacije, izdeluje reklamacije glede popolne ali delne izgube in poškodbe blaga, daje navodila, kako je treba v tovornih listih blago deklarirati itd.

Kolike vrednosti so take informacije, naj pokaže sledeči slučaj iz moje prakse:

Neka veletvrdka v Zagrebu je poslala na neko ljubljansko tvrdko iz Zagreba-Sava v Ljubljano gl. kol. tri sode slivovke in osem sodov vina v skupni teži 9043 kg. Slivovka tarifira glasom tarife I B in tarife del II. po razredih I. (kosovno blago) izj. t. 3 a (za 5000 kg) — izj. t. 3 b (za 10.000 kg). Vino je pa v tarifi del II. deklasificirano v izjemni tarifi XIII. in tarifira po razredih I.—II.—A.

Vzemimo, da je slivovka tehtala 817 kg, vino pa 8226 kg.

Vozarinski stavki (za 100 kg) so sledeči:

Zagreb - Sava — Ljubljana gl. kol. 140 km, razred I. 49.60 Din, razred II. 22.40 Din, razred A 13.70 Din, izj. t. 3 a 43.80 Din, izj. t. 3 b 40.60 Din.

Postaja Zagreb-Sava je računala pravilno vozarino po določilih tarife I., B—A Obče odredbe (točka h) 2. in 3., ki se glasi:

»2. Akó preda pošiljatelj z enim tovornim listom različno tarifovano robo, spojivši jo v en tovorni komad, tedaj se računa vozarina za skupno težo pošiljke po robi, ki tarifira najviše. Kot najviše tarifirana roba velja ona, za katero se na osnovi skupne teže izračuna najvišja vozarina.

3. Na isti način se računa vozarina, ako preda pošiljatelj z enim tovornim listo različno tarifirano robo, ki ni združena v en komad, ne da bi navedel težo, ločeno po vrsti robe ali tarifskih razredih.«

Proti tej določbi (t. 3.) se je stranka v tem slučaju pregrešila, ker ni vstavila, odnosno pustila vstaviti v tovorni list teže posebej za slivovko in posebej za vino, ampak je bila vstavljena v tovorni list skupna teža cele pošiljke v eni številki.

Postaja Zagreb-Sava je torej računala celo pošiljko kot slivovko (dražji tarifni razred) po razredu 3 a. t. j. za 9050 kg × 43.80 = Din 3963.90.

Ako bi bila teža v tovornem listu navedena za slivovko posebej in za vino posebej, bi se bila morala vozarina računati sledeče: Slivovka 817 kg razr. I. 49.60 × 820 = Din 406.80, vino 8226 kg razr. A (za 10.000 kg) Din 13.70 = Din 1370.—, skupaj Din 1776.80.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Gibanje naše zunanje trgovine. Ravnokar je izdala Generalna direkcija carin v Beogradu statistični pregled naše zunanje trgovine. Ako primerjamo izvoz in uvoz v prvih letih obstoja naše države, vidimo, da je bil uvoz vedno okoli 2 milijardi večji nego izvoz; v letu 1923. sta uvoz in izvoz skoro enaka. Kar se tiče izvoznih predmetov, smo v prvi vrsti izvozili največ mesnih izdelkov. Množina tega izvoza je rastla rapidno: v letu 1921. se je izvozilo živine in mesnih izdelkov za 992 milijonov Din, v letu 1922. za 1 milijardo 500 milijonov Din, v letu 1923. za 3 milijarde 61 milijonov Din. Zelo rapidno je rastel tudi izvoz jajc, ki je znašal v letu 1921. 146 milijonov 743 tisoč 640 Din, v letu 1922. pa 321 milijonov 185 tisoč 583 Din, a leta 1923. že 530,921.490 Din. Koj za tem sledijo zemljedelski pridelki, od katerih se je izvozilo v letu 1921. za 801 milijon Din, v letu 1922. 533,882.000 Din, a v letu 1923. 1.499,727.000 Din. Na III. mestu sledijo po količini lesni proizvodi. Od lesnih proizvodov se je izvozilo v letu 1921. za 197 milijonov dinarjev, v letu 1922. za 635,953.000 Din, a v letu 1923. za 1.499,727.000 Din. Izvažali smo v glavnem v Avstrijo, nato v Italijo, v Češkoslovaško, Švico, Grško, Madžarsko, Francijo, Nemčijo, Anglijo in Turčijo. Uvažali smo pa na prvem mestu tkanine, bombažne in volnene. Od teh se je uvozilo v letu 1921 za 1.754,551.000 dinarjev, v letu 1922 za 2.385,922.000 Din, a v letu 1923 za 3.551,735.000 Din. Po količini sledijo na drugem mestu glede uvoza metali in njih izdelki. Od tega se je uvozilo v letu 1921 za 474,399.000 Din, v letu 1922 za 853,000.000 Din, v letu 1923 za 1.016,000.000 Din. Na tretjem mestu sledijo pridelki kmetijstva. Uvažalo se je največ iz Avstrije (28%), nato iz Češkoslovaške, Italije, Anglije, Nemčije, Amerike, Francije in Rumunije.

Trgovski zakon. V pravosodnem ministrstvu se je sestavila komisija, ki naj izdela nov trgovski zakon. Sedaj komisija samo zbira material, čim bo pa izdelan obligacijski del državljanskega zakona, bo začela izdelovati tudi posamezne dele trgovskega zakona.

Kongres naših in češkoslovaških zbornic. — Industrijska komora v Beogradu je na seji dne 25. t. m. sklenila predlagati, da se vrši nameravani kongres naših in češkoslovaških zbornic v Ljubljani.

Dalmatinska vina. — V mesecu avgustu so se cene za vino nekoliko dvignile; osobito se je povpraševalo po belem vinu, katero je skoro vse razprodano. V splitskem okrožju je na razpolago le še okoli 60.000 hl črnega vina lanskega pridelka. Cene so se gibale po vrsti blaga in kraju od 350 do 500 Din za 1 hl, bela vina pa so se plačevala po 50 Din hektoliterska stopnja alkohola.

Vpliv porasta dinarja na živinskem sejmu v Sarajevu. — Na zadnji veliki živinski sejm v Sarajevu je došlo le malo kupcev. Na sejm so prišli le domači mesarji in nekaj Italijanov. Vendar italijanski trgovci niso sklenili nikakih večjih kupčij.

Indeksna številka za veletrgovino na Angleškem, ki je znašala v juliju t. l. 162.4, se je v avgustu t. l. dvignila na 165.2, to je za 1.6%. Indeksna številka za avgust l. 1923 je znašala 154.5. Cene za kruh so se zvišale za 8%, za meso in ribe za 4.6% in za živila v splošnem povprečno za 3.2%. Med petimi skupinami industrijskih izdelkov, za katere so se povprečne cene zvišale za 0.8%, se je najbolj zvišala cena za tekstilno blago (izvzemši bombaževino), namreč za 9.9%. V skupinah »kovine« in »rude« so se cene v zadnjih mesecih znižale.

Industrija.

Petrolejski kartel na Poljskem. Po došlih poročilih, se pogajajo vsi poljski lastniki naftinih vrelcev in rafinerij, da ustanove osrednjo prodajalno svojih produktov. V zadnjem času je povpraševanje po teh produktih čim dalje bolj živahno. Posebno Nemčija se izza londonske konference jako zanima za poljske naftine produkte. Vsled nizkih zalog in povečanega povpraševanja se je cena zvišala za 40—50%. Proti temu povišku poljski socialni demokratje protestirajo, ker se boje, da bi ne imel vpliva tudi na podražitev ostalega blaga.

Denarstvo.

Nove novčanice za 100 in 5 Din. — Narodna banka pričakuje, da prejme v najkrajšem času naročene 100- in 5-dinarske novčanice. V promet jih namerava spraviti tekom meseca oktobra t. l.

Uradni tečaji za oktober. — Za mesec oktober t. l. je objavilo finančno ministrstvo sledeče uradne tečaje: napoleondor 268 Din, turška zlata lira 300, funt šterlingov 316, dolar 71, 100 francoskih frankov 376, 100 švicarskih frankov 1340, 100 lir 312 dinarjev, 100 čeških kron 213, 100 avstrijskih kron 0.1005, milijon ogrskih kron 920, poljski zlat 13.63, nemška zlata marka 16, 100 rumunskih lejev 136.25, 100 bolgarskih levov 51, 100 holanskih goldinarjev 2735 dinarjev.

Zlata pariteta srednjeevropskih držav. Naša država: 1 zlati dinar = 15 pap. dinarjev; Avstrija: 1 zlata krona = 14.400 pap. kron; Češkoslovaška: 1 zlata krona = 6.90 pap. kron; Italija: 1 zlata lira = 4.43 pap. lir; Nemčija: 1 zlata marka = 1 bilijon pap. mark; Ogrska: 1 zlata krona = 17.000 pap. kron; Rumunija: 1 zlati lej = 42 pap. lejev.

Davki in takse.

Prijave točilcev (prodajalcev) alkoholnih pijač radi odmere **točilne takse za leto 1925.** Finančno okrajno ravnateljstvo v Ljubljani razglaša: Do 11. oktobra 1924 mora vsak točilec (prodajalec) alkoholnih pijač pristojnemu oddelku finančne kontrole predložiti podatke, ki so potrebni za odmero točilne takse za leto 1925. **Kazni za zamude, opustitve ali netočnosti** so izredno ostre; v lastnem interesu naj torej vsakdo nemudoma zadosti prijavni dolžnosti. S seboj je vzeti: obrtne listine, podatke o dimenzijah točilnih prostorov, o številu miz, stolov, klopi in največ istočasno sedečih gostov, o količinah in izkupičku iztočenih pijač po vrstah v enoletni dobi od 1. julija 1923 do 30. junija 1924 (posebej na drobno, posebej na debelo), izkazila o obrtnih pravicah poslovodje in kolek za 5 Din. Vsak naj pride osebno. Oproščeni te posebne prijave so le vinogradniki-točilci vina lastnega pridelka, ki so v posesti dovolila finančne uprave.

Carina.

Carinska konferenca na Rakeku. Na Rakeku se vrši dne 30. t. m. ob 6. uri popoldne v prostorih carinarnice redna carinska konferenca.

Carinjenje na Sušaku. — Na postajo Sušak se na carinjenje pošiljajo samo pošiljke, ki so namenjene za Sušak-loco ali za neposredni tranzit s parobrodom. Pošiljke, določene za postaje Fiume-loco, Fiume SHS loco ali Fiume-tranzit, se ne pošiljajo na carinjenje na postajo v Sušaku, ker direktni promet z Reko po obalni progi še ni otvorjen. V Bakru se carinijo le pošiljke, ki so označene z »Bakar-loco«. Stranke morajo za carinjenje namenjeno blago same z vozovi speljati v carinarnico Bakar-mesto.

Znižanje uvozne carine v Franciji. — Ministrski svet je sklenil, da se znižajo za uvoz v Francijo carine na nekatere življenjske potrebščine, kakor: za uvoz konserviranega mesa za 50%, za uvoz raznih sirov za 70 %, za uvoz masla za 50 %, za uvoz ječmena za 60 %, za uvoz povrtnine za 50% in za uvoz raznih konserv za 50 %.

Trboveljski premog
drva koks
angleški premog
šlezijske brikete
dobavlja
„ILIRIJA", Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

Promet.

Izvozna železniška tarifa. — Generalna direkcija državnih železnic pripravlja izvozno železniško tarifo, s katero hoče za posamezne izvozniške predmete znižati tarifo od 20—30%. Ta ugodnostna tarifa se baje uveljavi najdalje tekom enega meseca.

Prometne omejitve v Sušaku in na Reki. — 1. Odprema blaga za pristanišče »Thaone di Revel« v reški luki še ni dovoljena. 2. Direktni promet med postajo Fiume (ali Fiume loco SHS) in postajo Sušak po obalni progi sedaj še ni mogoč. Stranke, ki hočejo odpremiti pošiljke s Sušaka na Reko ali obratno, morajo v tovornem listu predpisati smer »via Bakar«.

Izboljšanje prometa na progi Celje—Velenje. — Na tej progi bo od 1. oktobra t. l. vozil nov vlak, ki bo odhajal iz Celja ob 13.05. uri.

Telefonski promet med Ljubljano in Zagrebom. — Za intenzivni telefonski promet med Ljubljano in Zagrebom sedanji vodi ne zadoščajo več in so primorane stranke, ki žele v navadnih poslovnih urah dobiti zvezo z Zagrebom, prijaviti nujne pogovore, ako hočejo sploh priti na vrsto. Na ta način morajo plačati za pogovor trikratno pristojbino, dasi je že normalna pristojbina za medkrajevni telefonski promet občutno visoka. Zato bi bilo nujno želeti, da direkcija pošte omogoči tudi med navadnimi poslovnimi urami telefonsko zvezo med Ljubljano in Zagrebom brez prijavljenja nujnih pogovorov.

Zapiranje vagonov s patentnimi vijaki. — Iz krogov interesentov se čujejo ostre pritožbe proti obligatorni uvedbi zapiranja vagonov s patentnimi vijaki, s katero se povečajo odpremni stroški pri vagonu za 30 Din. Po določbah obratnega pravilnika (čl. 84.) jamči železniška uprava za izgubo ali pokvarjenje blaga. Za to jamčenje ni v omenjenem členu predvidena nikaka posebna pristojbina. Radi tega je uvedba obligatornega zapiranja železniških vagonov s patentnimi vijaki na **stroške strank** neutemeljena, ker je stvar železniške uprave, da skrbi na lastne stroške za plombiranje vagonov in za sigurnost transportov. Dosedaj se je vedno smatralo, da je tozadevna stroškovna in manipulacijska kvota že vračunana v železniško prevoznino. Iz teh razlogov je Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani stavila na merodajna oblastva predlog, da se obligatornost zapiranja pošiljk s patentnimi vijaki ukine, odnosno, ako ostane še nadalje v veljavi, da se iz tega naslova od strank ne zahteva posebnih pristojbin.

Hitra prodaja je velik dobiček!
Med predmete, katere v Vaši trgovini vedno naglo prodate, spada brezdvomno milo „ZLATOROG". S tem visokovrednim izdelkom si ohranite Vaše odjemajce in zvišate promet. Ne dajte se premotiti z navidez cenejšimi izdelki, kateri Vam donesejo samo pritožbe Vaših odjemalcev.

Strokovno šolstvo.

Obrtno - nadaljevalna šola v Mariboru naznanja, da se začne pouk v šol. letu 1924-25 v nedeljo, dne 5. oktobra t. l. ob 9. uri zjutraj. Od dne 29. septembra t. l. do dne 4. oktobra t. l. naj pridejo vajenci in vajenke v uradnih urah v mestni šolski svet na Slomškovem trgu po listke, na katerih bo označeno, kam mora vsakdo v šolo. Da ne bo prevelikega navala, naj pridejo od 29. septembra do 1. oktobra vsi oni, katerih rodbinska imena začenjajo s črkami A do M, od 2. do 4. oktobra oni s črkami N do Ž.

Razno.

Pravosodni minister o prisilni poravnavi. Zastopniki beograjske trgovske zbornice so te dni pravosodnega ministra ustno opozorili na nujno potrebo temeljitega noveliranja določil o prisilni poravnavi. Pravosodni minister je zbornicnim zastopnikom izjavil, da uvideva umestnost zahtev gospodarskih krogov in si bo v tem smislu tudi prizadeval, da se sedanji položaj izpremeni.

Žigosanje zlatnikov in srebrnjakov. — V uradnem listu z dne 12. avgusta 1924, št. 75, je razglašena naredba o žigosanju starih zlatnikov in tolarjev, ki se ne smatrajo za denar, nego za nakit, na katero se opozarjajo vsi, ki prodajajo tuj zlat in srebrn denar.

35-letnico obstoja praznuje dne 1. oktobra 1924 Mestna hranilnica ljubljanska.

Velika skladišča v Gružu. — V Gružu je izgotovljeno veliko železniško skladišče s štirimi nadstropji. Prostornina skladišča je tako velika, da je mogoče spraviti v njo tovor celega prekooceanskega parnika.

Razprava za omejitev mednarodnih sporov na ženevskih pogajanjih. — Češkoslovaški minister zunanjih zadev dr. Beneš je dal pred tretjo komisijo v Ženevi izčrpno poročilo, ki navaja, kako bi se po novi pogodbi postopalo v slučaju mednarodnih konfliktov. Po paktu Društva narodov je postopek sledeči: 1. Konflikt izbruhne. 2. Svet Društva narodov poskuša s posredovanjem. Ako ostane posredovanje brezuspešno in pride do vojne, ima Svet Društva narodov konstatirati, kdo je kriv. Potem stopijo po čl. 16. pakta gospodarske sankcije v veljavo. 3. Vojaške sankcije so obvezne le, če se Svet soglasno zanje izreče. 4. Ako do te soglasnosti ne pride, ostane članicam Društva narodov na prosto nastopiti po svojem preudarku. Po načrtu novega protokola pa bi bilo postopanje sledeče: 1. Konflikt izbruhne. 2. Uvede se postopanje pred razsodiščem. 3. Svet Društva narodov stori potrebne ukrepe, da se prepreči razširjenje konflikta ali njegova poostristev. Ako se odkloni razsodišče in prične vojna, ali odklonijo začasni ukrepi Sveta, potem Svet ugotovi, kdo je napadalec. Ali je za to potrebna soglasnost ali ne, še ni jasno. 4. Ko je Svet Društva narodov ugotovil, kdo je napadalec, se stavijo v akcijo vse sankcije gospodarske, finančne in vojaške narave, in sicer avtomatično, in izvršijo se brez nadaljnjih sklepov. V debati se je posebno angleški delegat zavzemal za obvezne vojaške akcije proti napadalcu.

Za odpravo potnih listov. V Milanu se sestane dne 7. prih. meseca prometni kongres, na katerem se bo razpravljalo vprašanje o odpravi potnih listov in drugih sličnih formalnosti, ki ovirajo promet med posameznimi državami.

Za pospešitev prometa med Češkoslovaško in Italijo. Za olajšanje vedno večjega prometa med Češkoslovaško in Italijo se pripravljajo, kakor piše »Piccolo«, na zahtevo češkoslovaške vlade olajšave carinskih formalnosti za češkoslovaško blago in se pogaja glede določitve gotove rezerve, ki bi bila v luki v Trstu vedno na razpolago in ki bi štela 500 do 600 vagonov, določenih za prevoz žitaric.

Mednarodni kongres za socialno politiko v Pragi. — Kongresni spored. — Socialni zavod češkoslovaške republike je ravnokar razposlal poziv za mednarodni kongres socialne politike, ki se bo vršil v Pragi od 2. do 6. oktobra t. l. Za ta kongres so že dovršene vse predpriprave. Vršil se bo v poslanski dvorani češkoslovaškega parlamenta pod protektoratom predsednika Masaryka, a otvoril ga bo na svečan način češkoslovaški ministrski predsednik Anton Švehla. Program kongresa se deli na dva dela. V prvem delu se bo proučevala mednarodna situacija na polju socialne politike; posebna pažnja se bo posvetila rezultatom dela od prvega mednarodnega kongresa iz leta 1897. pa do danes. Kongres bo pretresal vprašanje, kako so v poedinih državah nameščenci zavarovani z zakonom, katere prednosti donaša socijalno zavarovanje in kako je treba postopati v državah z napredno zakonodajo in v državah, ki so s svojo socialno politiko zaostale. — V drugem delu kongresnega programa se bodo pretresali principi socialne politike, posebno pa vprašanje ekonomskih in socialnih rezultatov osemurnega delavnika, ki je v poslednjem času ogrožen vsled konkurence nekaterih držav. Ta točka se smatra za najvažnejšo nalogo kongresa.

Velesejem v Pragi. — Tojesenski velesejem v Pragi po poročilih iz Prage izvanredno uspeva. V velesejmskih palačah odmevajo jugoslovanski, francoski, angleški, španski, ruski in nemški jezik. To pot je že prvega dne velesejma prispelo v Prago toliko število tujih posetnikov, da kaj podobnega ne pomnijo. Trgovci iz tujine izkazujejo veliko zanimanje ter so bile v raznih panogah že dopoldne sklenjene številne kupčije. Tudi domačih kupcev je dospelo že prvega dne mnogo. Med tujci jih je na stotine iz Jugoslavije — posebno iz Slovenije.

Stanovanjski izkazi. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja v Uradnem listu razglas o vložitvi hišnih, odnosno stanovanjskih izkazov. Te izkaze morajo do 30. novembra t. l. predložiti hišni posestniki o svojih najemnikih po stanju dne 15. novembra t. l.

Gibanje parobrodov dolge plovitbe. Iz Gruža v smeri proti Londonu in Hullu odpluje parnik »Livorno« koncem tega meseca, parnik »Gavalo« okoli 16. oktobra in parnik »Guido« okoli 31. oktobra. Prejema se blago z direktnim tovornim listom preko Hulla za skandinavske luke, a preko Londona blago, namenjeno za luke Južne Afrike. V smeri proti Liverpoolu parnik »Dido« okoli 3. oktobra in parnik »Gresado« okoli 21. oktobra. V smeri proti Aleksandriji odpotuje parnik »Brescia« koncem oktobra 1924.

Uvoz češkega piva v našo državo. Pred prevratom se je uvažalo v naše kraje več tisoč hektolitrov plzenskega in budjeviškega piva. Danes se spričo visokih carin uvaža le neznaten del predvojnega konzuma. Tako znaša uvozna carina na pivo od l. 1921 40 zlatih dinarjev za 100 kg. Vsled zadnjega povišanja dinarja je uvoz češkoslovaškega piva še bolj otežkočen.

Vladni program za sanacijo gospodarskih razmer v Nemčiji. Nemška vlada si je postavila program, po katerem namerava odpraviti ovire, ki preprečujejo normalni razvoj gospodarstva. Da se pospeši splošna pocenitev v Nemčiji, namerava vlada znižati železniške blagovne tarife in pristojbine za denarni promet, urediti cene za premog in zmanjšati davčna bremena. Med davki, ki vsled svoje občutnosti najbolj ovirajo normalizacijo gospodarstva, je davek na poslovni promet in oni del denarnih prometnih davkov, ki se plačujejo pri pridobivanju poslovnih kreditov. Zaradi tega se stopa prometnih davkov od 1. oktobra t. l. zniža od 2½% do 2%. O nadaljnjem znižanju bo razpravljal državni zbor povodom uveljavljenja carinskih predlog. Nadalje se od 1. oktobra t. l. zniža posebna pridobnina, ki jo plačujejo javni računodaji zavezana podjetja, in davek na vrednostne papirje.

Italijansko-nemška trgovinska pogajanja. Sodeč po vesteh, ki jih prinašajo italijanski listi, se bodo začela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Nemčijo in Italijo proti koncu novembra meseca.

Zračna pošta Brindisi—Atene—Carigrad. Z italijansko družbo »Aero Express« je bil sklenjen dogovor za ustanovitev zračne zveze za potniški in poštni promet Brindisi—Atene—Carigrad.

Najsigurnejše mleko. — Materam se običajno priporoča, da uporabljajo za svoje otroke samo pasteurizirano mleko, odnosno, kjer ga ni dobiti, da ga same pasteurizirajo. Kaj pa se pravi »pasteurizirati«? Beseda je sicer bolj čudna, stvar pa je popolnoma enostavna. Beseda je bila skovana v čast očeta moderne bakteriologije Luiza Pasteura. Pasteurizacija, ako je pri roki potrebna priprava, ni nič bolj komplicirana, kot pa druga kuhinjska opravila, ki jih vrši vsaka gospodinja. Svrha pasteurizacije je ta, da se uničijo neštevilni bacili, ki se nahajajo v mleku. Dognalo se je, da poginejo vsi bacili, ki povzročajo razne bolezni, ako se mleko segreje do temperature 145 stopinj Fahrenheita (63 stopinj Celzija) in ako se mleko obdrži pri tej gorkoti kakih 30 minut. Ako se mleko zatem takoj ohladi in očuva od drugih nečistosti, ne vsebuje nikakih za zdravje škodljivih snovi.

Jubilej saharina. — Nemško saharinsko društvo opozarja te dni na štiridesetletnico obstoja saharina. Nemški kemik dr. Fablberg je bil oni, ki je leta 1884. v Ameriki iz katrana kamenitega premoga odkril stvar izredne sladkobe (450-krat močnejše kot od sladkobe sladkorja). Ko je bila ona stvar predelana in pripravljena za uživanje, se je združilo

šest znamenitih nemških tvornic v svrho proizvajanja saharina. Nemška sladkorna industrija je bila vsled tega ogrožena ter je bilo treba izdati poseben zakon v zaščito te industrije. Ta zakon je stopil v veljavo leta 1902 in je dovoljeval proizvajanje saharina samo eni tovarni (Sacharin-Fabrik Akt.-Ges. prej Fablberg List & Co. Magdeburg-Südost), in sicer za bolnike in posebne slučaje. Ostalih pet tovran pa se je moralo ustaviti ter jih zadovoljiti z velikimi odpravninami. Zakon o saharinu je ostal v veljavi do vojne in med vojno. Leta 1916., ko je zelo primanjkovalo sladkorja, je bil ta zakon ukinjen ter se je pritegnila še ena tovarna (Heyden d. d. Radebeul, Dresden) za proizvajanje saharina. Kljub temu pa ni bilo zadosti saharina v prometu, ker je bila uporaba zelo velika ter se je saharin stavil pod zaporo, kar je trajalo do leta 1920. Nadalje pa zakon o saharinu ni prihajal več v poštev, ker se je isti jel uporabljati v velikih množinah v industrijske in druge svrhe. Nove odredbe iz leta 1922., ki sedaj veljajo, omogočavajo uporabo saharina v najrazličnejše svrhe. Tako n. pr. za napravljanje limonade, pijačo iz sadnega soka, peneča vina, vina iz sadja ali jagod itd. Skupno s sladkorjem je bil saharin mnogo tečneje uporabljen, kot pa sam. Sam saharin se uporablja pri fabrikaciji mustarde, pri kozmetičnih in dijetetičnih sredstvih. V interesu države je, da se konzum sladkorja omeji z uporabo saharina, da se zamore več sladkorja izvoziti.

BUDDHA
AKO PIJEŠ „BUDDHA" ČAJ VŽIVAŠ ŽE NA ZEMLJI RAJ!
TRADE MARK

Ljubljanska borza.

Dne 29. septembra 1924.

Lesni trg: Trami merk. tes. 5 m dolž. 16/22 fco. meja 21 vag. 418 den., 424 bl., 418 zaklj.; trami merk. tes. 7 m dolž. 19/24 fco. meja 11 vag. 418 den., 424 bl., 418 zaklj.; remeljni 4—5 m dolž. 8/10 fco. meja 10 vag. 804 den., 812 bl., 804 zaključek; hrastovi plohi Ia 3, 5, 6, 8, fco. Ljubljana 1500 den.; hrastovi plohi fini 5, 6, 7, 8 fco. meja 1500 bl.; oglje Ia vilano fco. meja 113.50 den.; drva suha bukova 1 m dolž. fco. naklad. postaja 26.50 den.

Žitni trg. Pšenica domača fco. Ljubljana 370, Pšenica baška fco. baška postaja 360, koruza baška fco. baška postaja 285, oves baški fco. baška postaja 265.

Ostalo blago. Suhe gobe, srednje, fco. Ljubljana 60; fižol ribničan orig. fco. Ljubljana 525; fižol ribničan b/n Postojna, izčiščen 650, fižol prepeličar orig. fco. Ljubljana 450, fižol prepeličar z roko zbran fco. Ljubljana 550; fižol mandalon orig 350; laneno sem medjimursko fco. Ljubljana 620—650; konoplja mandžur. b/n fco. Ljubljana 880; repica, divja fco. slavonske postaje 255; Ia garant. banat. čista svinjska mast za kg Ljubljana fco. mag. 35; Ia soljena samo hrbtna slanina za kg Ljubljana fco mag. 36; Ia prekajena slanina fco. mag. Ljubljana za kg 34.

Efekti. Celjska poš. d. d. 210; Ljubljanska kreditna banka 225—240; Merkantilna banka 123—130; Prva hrv. štedionica 916—922; Strojne tov. in liv. 148 do 156; Združene papirnice 123; 4½% kom. dež. banke 90.

Tržna poročila.

Beograjski trg. Prašiči od 100—120 kilogramov 18—19 Din; čez 150 kg 19.50 do 20.50 Din; čez 180 kg 21—22 Din. Suhi prašiči 25—27 Din za kg žive teže. Vse franko postaje v Srbiji in Banatu. V Beogradu in okolici Subotice 1.50 do 2 Din za kg dražje.

Cene za kolonijalno blago v Beogradu. Poper (nezmlet) 1 kg 40—42 Din, makaroni 12—14, riž 10—15, mak 28—31, med 25—30, vosek 70—100, voščene sveče 75—100, stearinske sveče 16—36, parafinske sveče 14—24, lojeve sveče 18—20, milo za pranje 16—24, rafiniran špirit 40—60 liter, denaturiran špirit 12—14, petrolej 7—8, bencin 10—12 Din.

Mast in slanina na beograjskem trgu. Mast 32—33, slanina 28—29, suho meso 28—29, okajene šunke 60—65, salama 95—98 Din za 1 kg na veliko. Milano: slanina domača 10 lir, ameriška slanina 7.80, ameriška mast 7.80 lir, domača mast 6.60 lir kilogram.

Mariborski tržni dan dne 27. septembra. Vsled slabega vremena celo prejšnjo noč sejem ni bil posebno dobro obiskan, kajti pripeljali so na trg samo 20 vozov zelenjave in drugih pridelkov, medtem ko jih je bilo v soboto, 20. septembra 80 na trgu. Cene so bile sledeče: Krompir (bili so samo trije vozovi) po 10 dinarjev mernik od 7 in pol kg, zeljnate glave 1.50 do 5; kumare 0.25 do 1.50 Din komad, čebula 3—6, česen 4 do 7 Din venec; fižol stročji, kupček 1 do 2; solata 0.50—1.50; ohrovt, komad 0.75—1.75; kislo zelje in kisla repa po 3; fižol luščen 3—5 Din kilogram. — **Sadja** in posebno jabolk je bilo mnogo na trgu; cene so bile za 1 kg jabolk 2—5; hrušk 4—8; grozdja 5—15; češpelj 7—12 (neki Bosanec jih je prodajal celo po 6 Din). — Pečeni kostanj se je prvikrat prodajal na trgu po 7 Din kilogram. — **Perutnina.** Zjutraj je bilo komaj 200 komadov in so jih prodajali po 25—70 Din komad; ko pa je nastalo vreme okoli 9. ure lepo, so prinesle kmetice iz mariborske okolice mnogo perutnine, tako je je bilo čez 500 komadov, nakar so cene padle na 12.50—60 Din; race 35 do 40; goske 70—100. Tudi 3 pure so bile na trgu in so se prodajale po 100 dinarjev komad. Golobe so prodajali po 50 Din par, domače zajčke pa po 10 do 40 dinarjev komad.

Meso na mariborskem trgu dne 27. septembra. Slaninarji so pripeljali 21 vozov mesa v mesto ter so prodajali meso po 30 —40, slanino po 35, mast po 40 in drob po 15 dinarjev kilogram; domači mesarji pa so imeli to pot izredno nizke cene, kajti govedino so prodajali po 21 do 25, teletino po 22.50—25 in svinjino po 27.50—30 Din kilogram. — Cene ribam so bile 38, klobasam 30 do 35, prekajenemu mesu 40—45, prekajeni glavi 28, repom 17.50, nogam 9, drobu 9—15, salu 40 in prek. slanini 45 Din za kilogram. — **Druge stvari:** Jajcam so bile cene 2 do 2.25, smetani 16, maslu 40—44, masti 37—40 Din za kilogram. Lončena roba se je prodajala po 0.50 do 55, lesena roba pa po 2—4 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 24. septembra so kmetje pripeljali 11 vozov sena in so ga prodajali po 60 do 87.50 za 100 kg, v soboto, 27. septembra pa so pripeljali 5 vozov sena in 1 voz slame ter so prodajali seno po 55—75, slamo pa po 45 Din za 100 kg.

Svinjski sejem v Mariboru (26. sept.). Prignali so 272 svinj in 1 kozo. Cene za en komad so bile sledeče: Za 5—6 tednov stare prašiče 62.50—225, 7—9 tednov 250—300, 3—4 mesece stare 350 do 550, 5—7 mesecev 700—750, 8—10 mesecev 875—950, eno leto stare 1225 do 1375 Din. Za 1 kg žive teže se je plačalo 12.50—13.75, za 1 kg mrtve teže pa 23.75—27.50 Din. Ena koza je bila prodana za 112.50 Din. Vobče semenj ni bil prav dobro biskan, ker je še mnogo kmetov, ki še ne vedo, da so svinjski in živinski sejmi v Mariboru sedaj zopet dovoljeni.

Cene na tržaškem trgu. Dne 26. t. m. (Oddaja na debelo, cene s razumejo v lirah za 100 kg). Rdeča pesa 30—45; korenje 30—40; glavnato zelje 180; karfijol 100—140; čebula 50—65; fižol v stročju 30—90; fižol 30—80; fige 25 do 35; solata 60—140; limone 6.70—14; melancane 20—30; jabolka 60—180; orehi 160—170; paprika 50—100; krompir 40 do 50; hruške 100—230; breskve 150 do 800; grah 170—240; paradižniki 20—40; češplje 100; radič 70—260; špinača 60 do 130; grozdje 90—200; buče 40—120.

Svinjski trg v Pragi (22. septembra). Dogon 3395 komadov, od katerih je bilo iz Češkoslovaške 69, iz Rumunije 711, iz Poljske 1840, iz Jugoslavije 387 komadov. Notirali so mastni prašiči: jugoslovenske provenijence (284 komadov) 11 do 13 kron, romunske 10.30 do 13 kron; mesnati 9.50 do 11.10 kron. Cene padajo zbog velikega dovoza.

Cene govedi na milanskem trgu. V Milanu so notirali voli I. 6.40 lir, II. 5.70, III. 4.50 lir za 1 kg žive teže. Krave I. 6.20, II. 5.10, III. 3.60 za 1 kg žive teže. Teleta I. 9.90, III. 7.80 za 1 kg žive teže. Teleta jugoslovanske provenijence 9.20 do 10 lir za 1 kg mrtve teže, brez carine.

Cena sladkorja na Češkoslovaškem. Češkoslovaški sladkorni kartel je določil ceno za kristalni sladkor na domačih tržiščih na 440 češkoslovaških kron franko tovarna.

Cene na Francoskem. Splošna indeksna številka francoske veletrgovine je znašala za avgust t. l. 487, napram 491 za prejšnji mesec. Indeksne številke za posamezne predmete so sledeče: živila 431 (436), kolonijalno blago 492 (514), industrijski izdelki 536 (539), rude in kovine 474 (479) in tekstilno blago 672 (677). V nasprotju s cenami za veletrgovino so se cene za podrobno prodajo zvišale, n. pr. v Parizu od 360 v mesecu juliju na 366 v mesecu avgustu t. l. Indeks znaša v posameznih mestih: Lille 466, Nancy 345, Lyon 325, Bordeaux 372, Marseille 381, Rouen 353.

Sladkorne cene na Ogrskem. Spričo pričakovane ugodne letine so tovarne prodajne cene za sladkor znižale za 1000 kron pri enem kilogramu. Izvoz sladkorja je popolnoma prost. Za lastno porabo se zadržuje le 5000 vagonov. Ogrska bo torej izvozila letos približno 10.000 vagonov sladkorja v vrednosti od 730 do 740 milijonov kron. Na to vsoto je dobila skoro za polovico že inozemskih kreditov v obliki predujmov za sladkorno industrijo.

Dobava, prodaja.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. oktobra t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 350.000 kg petroleja; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave vijakov za reguliranje zavor in krožnikov za spiralno pero; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave cilindrov za svetiljke in barvastega signalnega stekla. Dne 22. oktobra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave osi, spojnic in vijakov za reguliranje zavor ter glede dobave surovih kovanih osi iz jekla; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave telegrafskih potrebščin; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave lesnih izdelkov in surovih metel.

* * *

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

JUHAN
se dobi v vseh špecerijskih prodajalnah.
Pisarna: Ljubljana, Gradišče 13.

JUGOEKSIM
Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.
Import LJUBLJANA Export
Vegova ulica 8
TRGOVINA
s špecerijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom, deželnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno

TISKARNA „MERKUR"
Trg.-ind. d. d.
LJUBLJANA
Simon Gregorčičeva ulica št. 13
Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah
Lastna knjigoveznica
Telefon št. 552
Račun pri pošt. ček. zavodu št. 13.108

Iv. Perdan
Ljubljana
Veletrgovina kolonijalnega in špecerijskega blaga.
Glavni založnik Ciril in Metodovih vžigalic, nudi po najnižji dnevni ceni kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo špecerijsko blago.
Postrežba točna in solidna.

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami emajlirano, pločevinasto in lito posodo, porcelanasto, kamenasto in stekleno robo.
Na debelo! Na drobno!

Naročajte TRGOVSKI LIST!

NA VELIKO!
Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rimčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezenino, svilo, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri
JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Edini tihi pisalni stroj z omejeno trpežnostjo
L. C. SMITH & BROS, Mod. 8
brez najmanjšega ropota, ker so vsi tečaji na kroglličnih ležiščih.
Zastopstvo:
Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6. I.

KOLEDARJE 1925 sprejema v delo in izvršuje točno tiskarna „Merkur" Ljubljana, Simon Gregorčičeva ulica

Lastnik in izdajatelj: »Merkur«, trgovsko-industrijska d. d., Ljubljana. — Odgovorni urednik F. JERAS.
Tisk tiskarne »Merkur«, trgovsko-industrijske d. d.